

PAPER DETAILS

TITLE: Osmanli Devleti`nin Malî Kurumlarindan Tersane-i Âmire Hazinesi ve Defterdarligi`nin 1805 Tarihli Kurulus Yasasi ve Eki

AUTHORS: Yavuz CEZAR

PAGES: 0-0

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/8347>

**Osmanlı Devleti'nin Malî Kurumlarından
TERSÂNE-İ ÂMİRE HAZİNESİ VE DEFTERDARLIĞI'NIN
1805 TARİHLİ KURULUŞ YASASI VE EKİ**

Dr. Yavuz CEZAR

I. GİRİŞ

1793 yılında İrâd-ı Cedid Hazinesi'nin kurulmasıyla birlikte, Osmanlı Devleti maliyede «tek hazine düzeni»ni terk ederek, fiilen «çoklu hazine düzeni»ne geçmişti. 1795 de Zahi-re Hazinesi'nin kuruluşu ile «çoklu hazine düzeni» daha da benimsendi ve pekiştirildi (1). Bunları 1805 yılında Tersâne Hazinesi ve Defterdarlığı'nın kuruluşu izledi.

Yeni hazinelerin ihdâsı, eski ve tek devlet hazinesi olan Hazine-i Âmire'nin ortadan kalkmasını gerektirmemişti. Bununla birlikte, yeni hazineler de devlet gelir ve giderinin idaresinde söz sahibi olunca, Hazine-i Âmire'nin zamanla önem ve işlevini yitirmesine yol açacak bir süreç de başlamış oldu...

Tersâne Hazinesi kurulup hazine sayısı dörde yükselince, dört de ayrı defterdar ortaya çıktı: Hazine-i Âmire'nin âmiri Baş Defterdar da denen Şikk-ı Evvel Defterdarı, İrâd-ı Cedid Hazinesi'ninki Şikk-ı Sâni Defterdarı, Tersâne Hazinesi'ninki Şikk-ı Sâlis ve Zahîre Hazinesi'ninki de Şikk-ı Râbi' Defterdarı idi. Ünvanlarından da anlaşılacağı üzere, söz konusu defterdarlar (ve dolayısıyla defterdarlıklar ya da hazineler) arasında bir derece ve protokol farkı bulunmaktaydı. An-

(1) Zahire Hazinesi için bkz. : Y. Cezar, Osmanlı Devleti'nin Mali Kurumlarından Zahire Hazinesi ve 1795 (1210) Tarihli Nizâmnamesi, *Toplum ve Bilim*, sayı 6/7, s. 111-156 (Yaz-Güz 1978).

cak bu, hazinelerin müstakil statüsüne ve defterdarların belli yasalar çerçevesinde kendileriyle ilgili malî konuları müstakilen yürütme ve çözümlemelerine bir engel teşkil etmiyordu.

Tersâne Hazinesi ve Defterdarlığı, Tersâne-i Âmire ve donanmaya Hazine-i Âmire'ce tahsis olunagelen gelirlerin müstakilen ve daha iyi idare olunması ve bu alandaki giderlerin de maliyede müzmin bir sorun olmaktan kurtarılması amacıyla kurulmuştu. Uzun vâdedeki amaç ise kuşkusuz, yeni bir yatırım ve atılım dönemi başlatarak Osmanlı Devleti'ni denizlerde yeniden söz sahibi bir kuvvet haline getirmektir.

Konuyla basit bir mantıkla yaklaşınca, müstakil bir Tersâne Hazinesi kurmanın mevcut sorunların çözümüne nedenli katkısı olabileceği noktası tartışılır görünür. Ancak, günün koşulları içerisinde bu kararın rasyonel gerekçeleri de yok değildi. Nitekim, her şeyden önce ayrı bir hazine, Tersâne ve donanma ile ilgili malî sorunların daha ciddi biçimde ele alınıp, çözümlenmesine olanak verecekti. Yeni yasayla, hazine işlerine yeterli sayıda ve yetenekli yeni personel tahsis olunabilecek ve Tersâne ile donanmanın gereksinimi olan çeşitli malzemenin sağlanmasında eskiye göre daha pratik usuller getirilebilecekti. Öte yandan, kuruluş amacı dışında Tersâne ve donanmayla ilgili bazı giderlerin finansmanı işine karıştırılmış olan İrâd-ı Cedid Hazinesi de (2), ayrı bir Tersâne Hazinesi kurulunca bu yükten kurtarılabilirdi. Fakat, asıl önemlisi, ayrı bir hazinenin kurulması, Tersâne-i Âmire ve donanmaya tahsis olunagelen gelirlerin de yeniden değerlendirilip, düzenlenmesine ve hatta bazı yeni gelir kalemlerinin ihdâsına da vesile olabilecekti...

Ve oldu da. Gerçekten müstakil bir Tersâne Hazinesi kurulduktan sonra hem Tersâne-i Âmire eskisinden daha büyük ve önemli bir kurum haline dönüştü, hem de Osmanlı deniz

(2) İrâd-ı Cedid Hazinesi'nin kuruluşu, işlevi, gelir ve gideri ve bu arada Tersâne Hazinesi ile ilişkileri hakkında bkz. : Y. Cezar, **Osmanlı Devleti'nin Merkez Mali Tarihi Üzerine Bir Deneme : 1774-1840** (Yayımlanmamış doktora tezi, İktisat Fakültesi).

kuvvetlerinin yeni bir düzene kavuşturulması yönünde pek önemli değişikliklere gidilebildi. Doğal olarak, bu arada söz konusu gelişmelere koşut olarak Tersâne Hazinesi «bütçe»lerinin gelir-gider kapasitesi de giderek büyüyerek, Tersâne ve donanma için eskiden Hazine-i Âmire'ce ayrıgeien fonların çok üzerinde bir düzeye erişti (3)...

**

Yayımladığımız «Tersâne Hazinesi kuruluş yasası ve eki» İstanbul Başbakanlık Arşivi'ndeki «Maliyeden Müdevver Defterler» tasnifine kayıtlı 8886 no'lu «Tersâne Defteri»nin 319-323 ncü sayfalarından alınmış olup, araştırmacıların yararına tam metin halinde ilk defa sunulmaktadır (4). Gerek Osmanlı Devleti'nin malî tarihi ve gerekse 19. yy da Osmanlı Tersâne'si ve donanması ve giderek savaş sanayii üzerine yapılacak çalışmalarda bu yasa ve ekinin, temel belgelerden biri olarak el altında bulundurulması gerektiği açıktır.

Belge yayımlanırken içeriğinin kolayca izlenebilmesi için metnin yanma tarafımızdan bazı ara başlıklar konmuştur. Ancak, bu ara başlıkların metnin tüm içerik ve zenginliğini yansıtamayacağım da belirtmek isterim.

II. TERSANE-İ ÂMİRE HAZİNESİ VE DEFTERDARLIĞI'NIN KURULUŞ YASASI METNİ

Sûret-ı hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn :

İzbu kanun - nâme-i hümâyûnun ilâ mâ-
şaallahu teâlâ düstûrû'l-amel tutulmak ü-
zere iktiza eden mahallere kayd olunub ve
bir vakitte hilâfına cesâret vukûa gelmeye;

- (3) Tersâne Hazinesi'nin bulunabilen «bütçe»leri de yukarıda anılan çalışmamızda değerlendirilmiştir.
- (4) Saffet Bey'in "Umûr-ı Bahriyye Nezâreti" başlıklı bir makalesinde burada tam metnini verdiğimiz Tersâne Kanunu'nun baş tarafını oluşturan küçük bir alıntıya rastlanır ki (T. O. E. M., c. 4, cüz 21, Ağustos 1329), İ. H. Uzunçarşılı «Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriyye Teşkilâtı» isimli yapıtında bu alıntıyı yeniden aynen yayımlamıştır (s. 426).

mugayiri hareket eder olur ise haklarından
geline

Berây-ı husûs-ı kanun-nâme-i hümayûn der nizâm-ı Tersâne-i Âmire ki bâ hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn müceddeden kanun-nâme-i hümayûn tanzim ve ber mûcib-eş amel ve hareket şüde fermûde el-vâki' der sene 1219 ber mûcib-i sûret-i kanun-nâme-i hümayûn ve fermân-ı âli fi 7 Za sene 1219 ve bâ fermân-ı şerif kayd-eş fi minhü.

**Kuruluş
gerekçesi**

Devlet-i Aliyye-i kaviü'z-zuhûr
öteden beru beynü'l-düvel kuv-
vet-i berriye ile meşhûr olduğu mi-
süllü düvel-i bahriyyeden ma'dûd

olarak mikhet-i bahriyye ile dahi mezkûr olub, lede'l-iktiza bahren tesdid-i medâhil ve te'min-i cezâir ve sevâhil ile müdafaa-i heceme-i a'dâ ve muhârese-i etraf ve enhây-ı deryâ maslahatının husûlî sūfûn-i donanmay-ı hümayûnm teksir ve tevfirine menut ve mevkuf ve bâ-avn-i ve te'yîd-i sübhânî inân-ı semend-i himmet-i kâmile-i hazret-i cihân-bâni semt-i ikmâl-i kuvvet-i berriyyeye ma'tuf olduğu misüllü delâlet-i rüzgâr-i tevfiik-i samedânî ile keşti-i himem-i vâiânihem cenâb-ı zill-ı yezdânî dâima tetmîm-i levâzım-ı bahriyye maslahatına dahi câri ve masrûf olmakdan nâşi, Tersâne-i Âmire ve donanmay-ı hümayûnm müceddeden bir taht-ı nizâm ve râbitaya tevsîkî ve fi maa-ba'ad Tersâne-i Âmire Emâneti lâfzî terk-

**Müstakil bir Tersâne
Hazinesi kurulduğu**

le Umûr-ı Bahriyye Nezâreti'ne ri-
câl-i Devlet-i Ahyye'den birinim
intihâb ve nasbı ve Tersâne-i Âmi-

re Hazinesi İrâd-ı Cedid-i Hümayûn ve Zahîre Hazinesi gibi başkaca ifrâz ve tahsis ve sirk ü tebzîrden vikâye olunmak için şerâit-i lâzimesi derciyle kanun-nâmesi tertib ve tensis kılınması husûsına irâde-i kerâmet-ifâde-i hazret-i şehinşâhî taallûk idüb, cizye ve avâriz ve mukataat-ı mîriyye

**Tersâne Hazinesi için
ayrılan gelirler**

mallarından ve İrâd-ı Cedid-i Hü-
mâyûn Hazinesi'nden ve Kalyon-
cı bedellerinden Tersâne Hazine-
si'ycün ifraz olunan vâridât,

nizâmât-ı sâire-i Tersâne'nin diğer bir kıt'a mufasssai kanun-nâmesi tensiyk olunmağla, zavâbıt-ı hazine ve ravâbıt-ı nezârete dahi şu vechile kanun-ı metîn vaz' olunur ki :

Öteden beru hımdet-i istifay-ı
Şıkk-ı Sâlis ve Tersâne-i emvâl-i mîriyyeye me'mûr olanla-
Âmire Defterdarı'nın ta- ra Şıkk-ı Evvel Defterdarı ta'bir
nını ve görevleri olunagelüb, istifay-i irâd-ı Cedid-i

Hümâyûn hımdetine me'mûr olan-
lara dahi Şıkk-ı Sâni Defterdarı ıtlak olunmağla, Umûr-ı
Bahriyye Nezâreti'ne ta'yin ve tahsis kılınan zatın hımdeti
dahi me'mûriyyet-i cihaddiyye olmak hasebiyle, bâis-i nüfuz
ve i'tibârı olmak için Şıkk-ı Sâlis Defterdarı ta'biriyle hitâb
olunub, rütbesi Şıkk-ı Sâni Defterdarı'nın tahtı ve Şıkk-ı Râ-
bi'i Defterdarı'nın fevkinde olarak güze kablu kürki ile Di-
vân-i Hümâyûn'da Kubbe-altı'nda Şıkk-ı Sâni Defterdarı'nın
alt yanında ku'ûd eylemeleri ve yedek götürmeleri kanun ola.
Ve işbu mansıb-ı celîl tevcihât-ı hümâyûn defterinde Şıkk-ı
Sâni Defterdarı'nın alt tarafına «Şıkk-ı Sâlis ve Tersâne-i
Âmire Defterdarlığıyla Umûr-ı Bahriyye Nezâreti» deyu kayd
olunub, kendüye hitâb olundukda «Şıkk-ı Sâlis Defterdarı E-
fendi» ibâresiyle yazıla. Ve Tersâne Kethüdâsı'ndan imtiya-
zını mûcib olmak ve Kapudân Paşalara dahi müsâvât mahzu-
rı ber-taraf kılınmak için nâzır-ı mümâileyh dümensiz yedi
çifteye süvar ola. Ve umûr-ı müteaddide-i Tersâne-i Âmire'nin
rû'yetine dâir yeddine kanun-nâme-i hümâyûn-ı mufasssala
verilmekle, dâima maslahatı yeddinde olan ta'limnâme ve ka-
nun-nâmelerin lâfzına tatbiken ihtimam ve dikkat idüb,
amden kusur ve tekâsüli zuhûr ider ise muaheze oluna. Kaldı

Tersâne Hazinesi ki, Tersâne-i Âmire Hazinesi'ne
gelirleri bu def'a rabt olunan vâridât
ve gelirlerin idaresi esas nizâm olub, bundan böyle
teksir-i irâdına say' ile şim-
diki mürettebâta zeyl olun-
mak usûl-i nizâmından olmağla, bu şartın icrâsına i'tinâ olu-
na. Ve hazine-i mezkûreden zabtı irâde buyrulan mukataat
ve Derya Kalemi zeâmet ve timarları vakt u zamanıyla ilzam
ve bedel-i iltizamları mültezimlerden ve seham faizlerinin tak-
sitleri vakt-i hülûlünde ümenâsmdan tahsil ve hazine-i mez-
kûreye teslim ve mukataat-ı mazbutanın virilügelen emvâl-i
mürettebeleri ve kalemiyyeleri Hazine-i Âmire'ye ve mahal-
lerine edâ oluna. Ve taşralardan müretteb kalyoncu neferâtı

be-her sene ihraç olunacak ve donanmay-i hümâyûna göre aynen gelecekleri ve bedelleri tahsil olunacakları tertib ve defteri takdim ile bedelleri tahsil olunacaklar için iktiza iden evâmîr-i şerife ısdârıyla bu tarafdaki bazı mukataat mutasarrıflarından ve İrâd-ı Cedid tarafından ve kapu kethüdalarından tahsili mümkün olanları tahsil ve mahallerinden tahsili lâzım gelenler nâzır ma'rifetiyle mübâşirler intihâb ve irsâl olunarak celb ve cem' ve hazine-i mezkûreye teslim kılın. Ve aynen celb olunacakların celbi için Kapudân-ı Derya hazretleri tarafından buyruldu ve mübâşirler tisyârıyla celb oluna. Yani, aynen gelecek neferâtı müşârûnileyh istihdam idecek olup, ne mahallerden ve ne makule neferâtdan tertib olunacağı bilmesi lâzım olmağla, hîn-i tertibinde müşârûnileyhin ma'rifet ve istisvâbı munzam ola. Ve Akdeniz'de kâin cezire-

Kaptan Paşa'ya düşen görevler

ler reâyâsının öteden beru istimâlet ve telifi husûsunda cânib-i Devlet-i Âliyye'den himmet olungeldiğine binâen, bundan böyle

cezâir-i merkume reâyâsı haklarında bi'l-vücut istimâlet ve irâhe vesâilinin istihsalı ve himâyet ve sıyânetlerine dâir olan ahvâl-i lâzımelerinin rü'yet ve temşiyeti husûsuna Umûr-ı Bahriyye Nâzırı olanlar kapudan paşalar ile bi'l-ittifak dikkat ve ihtimam ve zulm ve taaddiye bâis olan esbâbın men' ve def'ine say'-i mâ-lâ-keâm eyliyeler. Ve kapudân paşaların havassı olan ma'lûme'l-esâmi adalardan mâada Akdeniz'de vâki' cezâir-i sâire reâyâsmdan kalyoncu bedeliyyesi ve aynen mellâh celbi husûsı kezâlik kapudân paşalar ve Umûr-ı Bahriyye Nâzırı olanların ittifakıyla tanzim olunacağına binâen, cezâir-i merkume reâyâsından tahsili tertib olunan kalyoncu bedelliyyeleri fakat nezâret hazinesine tahsis olup, bu madde için taraf-ı ahârdan müdâhale câiz olma. Ve kapudân paşaların havassı olan sâlifü'z-zikr cezâire ahâr tarafından müdahale iktiza etmiyeceğine binâen, cezâir-i merkûmeden aynen mellâh ve sümbeki celbi maddesine kapudân paşalar ziyâdesiyle ihtimam ve ol bâbda kendüleri mes'ûl olacaklarına binâen, hilâfı hareketden ittikay-i tam edeler. Ve bu vesile ile adalar reâyâsına zulm ve taaddi vukuu cemi' zamanda tecviz olunmaya. Tecviz olunur ise, taaddiye cesâret eden taraf

mazhar-ı (?) muâheze ola. Ve emvâl-i mezkûrenin mecmu'ı ocaklık vechile Tersâne-i Âmire Hazinesi'ne tahsis ve kalemlerine kayd ile fi maa-ba'ad bir akçesi mahall-i ahâra sarf ve havale olunmaya. Ve tahsis kılman emvâl-i mezkûre hazine-i mîriyye ve Darbhâne-i ma'mûre ve İrâd-ı Cedid-i Hümâyûn hazinelerine karışdırılmayarak başkaca ifraz ve taksim kılın-
dığı üzere Bâb-ı Hümâyûn'ın münâsib bir mahallinde hazine tahsisi nâzır-ı [mümâileyh]* ile bi'l-müzakere tanzim olunub, bundan böyle bi'l-cümle Tersâne'ye dâir ve kalyonci mevâcibi ve zehâir ve ta'mirât ve tecdidât ve sâir masârif-i bahriyye-
nin cümlesi hazine-i mezkûreden nâzır ma'rifetiyle rü'yet ol-

luna. Ve bu hazine için Rûznâm-
çe-i Hümâyûn Kalemi'nden başka-
ca bir kâtip ve mîrî veznedâr-ba-
şısı ve ocaklısı kefaletiyle bir

Hazine memurları
ve görevleri

mu'temed veznedâr ta'yin olub, ale'd-devam hazine-i mezkûrenin haricinde tahsis olman mahalde ikâmet eyliyeler. Ve bir kâtib dahi nâzır-ı mümâileyh maiyyetinde mübayaât-ı müteferrikanın defterini tutmak ve nâzırın emr ve reyile fiyat ve hesablara dikkat eylemek ve mecmu' tahsis olunan emvâl-i mîriyyenin defterlerini ve defterleri geldikçe li-ecli't-tahsil zimmet puslalarını tahrir etmek için zimmet kâtibi nâmiyle Baş Muhasebe'den ta'yin olunub, külle yevm hıdmet-i lâzimesinde devam ve sadakat ve her esnafın ahz u i'tâsına ve fiyatlarına gereği gibi i'tinâ ve dikkat eyliye. Hıyâneti zâhir olur ise nâzır ma'rifetiyle te'dibât-ı lâıykası icrâ oluna. Ve bundan maada, taşralardan hâsıl olacak kalyonci bedelleri ve mevadd-ı sâire için iktiza eden mekâtib ve takariri tahrir ve rü'yet eylemek için başka bir kâtibin nasb kılınması muktezi olmağla, işbu kâtib dahi nâzırın kisedârı nâmiyle tahsis

Gelirlerin tahsili
ve kaydı usulü

kılma. Ve Tersâne Hazinesi'ne
gerek usûl-i mîriyye ve gerek
İrâd-ı Cedid-i Hümâyûn Hazi-
nesi'nden muhassas mebâliğ ve

kalyonci bedelleri ve vâridât-ı sâire nâzır tarafından mübâşirler intihabıyla tahsil olundukça hazine-i mezkûreye teslim ve zimmet puslalarının zahrına hazâin-i sâire Sergi halifeleri

(*) Belgede bu kelime üstü çizilerek iptal edilmiştir.

misüllu Sergi kâtibi teslimi tarihiyle zabt ve işaret eyliye ve hîn-i teknilinde tahvil ve ruznâmçe olub, temessük virile. Ve'l-hâsıl mirî ve hazâin-i sâirede mer'î olan kavâide Tersâne Hazinesi'nde dahi riâyet olunub, umûr ve husûsı ve ahz u

i'tâsı müstakilen Tersâne Nâzî-Tersâne eminlerinin eski rı tarafından rü'yet oluna. Ve gelirlerinin kaldırılması Tersâne ümenâsı fi'l-asl Keres-te ve boya ve bazı mübayaatdan ve maaş tahsisi Tersâne'ye hizmet eden timurcî ve sâir bazı esnafdan bir ve bir

buçuk ve bazısından iki katı ondalık aldığından başka, mirî ile hesabını gördükde bir kat ondalık dahi mirîden alagelmîş iken, fi-maa-ba'ad nâzır olan zât lâzımı gelen mühimmatı nakd akçe ile her kim noksanına verir ise andan mübayaâ edecek olduğuna mebnî, ondalık ve kâtibiyye ve etba'ıyye nâmıyle kimmesneden bir akçe alınmaya. Ve Tersâne esnafından ondalık alur esnaf var ise ondalığı ref' olunacağına mebnî, fiyat ve hesabı âna göre tanzim ve i'tâ oluna. Ve mahâzin ve liman kâtiblerinde ve liman reisi ve hâcelerinde ve mu'temedlerinde alur olur ise anlar dahi men', külli ile men' olmub, ba'ad-ezin cesaret ederi olur ise, derhal nâzır ma'rifetiyle azl ve te'dib oluna. Ve mirîden Tersâne ümenâsının hesabına mahsûb olan ondalık ref' olunacağına nazaran ve bu hutûb-ı cesîmenin zarûriyü'l-vuku' olarak masârif-i lâzmesi teksir edeceğine binâen, nâzıra senevî yetmiş beş bin gurus maaş ta'yin ve tahsis kılma. Ve bu derece külliyetlu maaş tahsis olunub, bi'l-cümle mübayaâtı nakd akçe ile iştirâ edecek ve kendüsinden cevâiz ve avâid nâmıyle nesne matlûb olunmayacak olduğuna binâen, donanmay-i hümâyûn zehâiri ve Tersâne mühimmâtından olan tîl ve kendir ve kirpas ve boya ve katran ve timur

**Defterdarın maaşıyla
yetinmesi ve satınal-
malarda yolsuzluğa
girişmemesine dâir**

ve alât ve kereste ve seren ve sütun ve'l-hâsıl iğneden ipliğe varınca cüz'i ve külli mevadd ve hususâtta tama'-ı hâma tab'iyyet ve celb-i menfaât kaydına düşerse azl ve mazhar-ı eşedd te'dib olub,

yerine bu makûle mekârihden müctenib bir sâdık zât intihâb olunca ve mübayaâ edeceği sâlifü'z-zikr eşyanın mevsimini

gözederek, her biri kesret üzere geldikçe ve bahası tenezzül buldukça mübayaa birle sıyânet-i beytü'l-mâl farızasına riâyet ede. Ve Tersâne ümenâsı kapudân paşalara ve bazı hademesine hediye ve boğça ve Tersâne

Hediye alıp vermenin yasaklanması

kâtiblerine ve ricâline yıllık ve akçe ve kalyon tenzil olduğu vakitte kezâ-

iiik bazı nâ-müstahâk kimesnelere boğça ve vâfir akçe veregel-diği ma'lûm olmağla, bunların cümlesi ref' ile, fakat kalyon kurulmasında ve tenziline, inşâsı hizmetinde müstahdem a-mele ve sâir iktiza edenlere mu'tedil atâyâ verilmesi muktezi olur ise, bu makuleleri nâzır-ı mümâileyh defter ve takrir ile lede'l-istizân Tersâne Hazinesi'nden sûret ile verdirüb, mas-raf kayd etdire. Ve Baş Muhasebe'den me'mûr olacak kâtib

Memurların maaşı, statüsü ve görevi

dâima nâzır-ı mümâileyh maiyye-tinde ve Sergi'de mukim olacağına binâen, tahrir eylediği mevaddan bir akçe almamak şartıyla mahiyye

üçer yüz gurus ve kisedâr nâmiyle ta'yin kılınacak kâtibe dahi şehriyye ikişer yüz elliser gurus ve Ruznâmçe-i Hümayûn Kalemi'nden ta'yin olunacak kâtib dahi hazine bekliyecek [ve bir akçe harç almayacak olduğundan âna dahi üçer yüz şehriyye]* olduğundan mahiyye ikişer yüz elliser gurus maaş ta'yin oluna. Ve gerek Baş Muhasebe ve Ruznâmçe Kalemle-rinden ta'yin olunan kâtiblerin kalemlerinde olan tarykları-na ve gerek veznedarın ocağında olan yoluna hâlel gelmemesi şart kılma. Ve bunlar bir şeyden şerren ve alenen bir akçe harç ve avâid almıya. Ve hazine-i mezkûreye gelen akçeyi nok-san götürmek ve verdikleri vakit noksan vermek misüllü irtikâbları zuhûr eder ise, te'dib oluna. Ve Ruznâmçe-i Hümayûn'dan ta'yin olunan kâtib külle yevm zabt ettiği irâd ve ma-sârifin irâd-ı Cedid-i Hümayûn ve hazâin-i sâire misüllü iki kıt'a puslasın tahrir eyleyüb, bir kıt'asını Baş Defterdâr'a ve diğerini nâzır-ı mümâileyhe vere. Ve her ay başında yevmiy-

Hazine hesap defterleri

ye puslalarını tatbik ederek üç kıt'a aylık defteri tahrir ve nâzır-ı mümâileyhe verüb, ol dahi kendüde o-olan Sergi puslalarıyla tatbik ede-

(*) Bir çıkma yapılarak metne sonradan eklenmiştir.

rek, sâhîh olduğu halde zîrini temhir eyledikten sonra defâtir-i merkumeyi Baş Defterdâr'a itâ ve defterdâr-ı vakt dahi sıhhati ma'lûm olduğum müş'ir sah keşide eyledikten sonra bir kît'ası nâzır-ı mûmâileyh tarafından hıfz ve diğeri Baş Muhasebe'ye kayd ve bir kît'ası dahi Bâb-ı Âli'ye takdim ile be-her mah sâir hazinelerin defâtiri misûllu huzûr-ı hümâyûna arz oluna. Ve tarih-i ihtidâsından sene tekmil oldukda

**Yıllık «bütçe» hazır-
lanması gereği**

Sergi kâtibi merkum on iki aylık defteri müfredât üzere bir deftere geçirüb, ol defteri dahi kezâlik nâ-

zır-ı mûmâileyh kendüsünde olan defâtir ile tatbik ve temhir ve Baş Defterdâr sah eyleyüb, bir kat dahi mukaddem kayd olunan defâtir ile Baş Muhasebe'den tatbik ve mizan olunduktan sonra takrir ile huzûr-ı âliye ve makam-ı sadâret-i uz-mâdan dahi rikâb-ı hümâyûna arz olunub, be-her sene hazine-i mezkûrenin irâd ve masârifi ve mevcûdî ma'lûm-ı hümâyûn oldukdan sonra yine kalem-i merkuma kayd ile nâzır-ı mûmâileyhe ilm ü haberi verile. Ve öteden beru Tersâne-i Â-mire'ye dâir bi'l-cümle husûsâtın rû'yet ve tahririne Baş Mu-

hasebe'den bir kâtib me'mûr olub,

**Memur ve kâtip maaş-
larının Tersâne Hazi-
nesi'nce ödeneceği**

merkuma fi'l-asl Tersâne icâre def-terine dahil olarak mahiyye verile-geldiğine binâen, yine merkumm mahiyyesi icâre defterine idhal bir-

le Tersâne Hazinesi'nden itâ olunub, kemâl-i sadakat ile kemâkân hıdmet-i lâzimesini rû'yet eyliye. Ve nâzır-ı mûmâileyh ve maiyyetine ve hazine-i mezkûreye ta'yin kılman ketebe ve me'mûrinin maaşları dahi mah be mah hazine-i mezkûreden verile. Ve diğerk kanun-nâme de tahrir olunduğı üzere işbu

**«Gediklu neferât»m
mevâcibi**

bin iki yüz on dokuz senesi şabanı-nın dördüncü gününde vâki' ola-cak rûz-ı kasımdan ibtidâ ile,

el-yevm Tersâne'de mevcûd olan gediklu neferâtınm ism ve şöhetleriyle müfredât defteri tertib ve yevmiyyeleri ta'yin ve kayd olunub, rûmî aylarından üç mah tekmilinde kapudân-ı deryâ bulunanlarını Dersaadet'de iken ânın huzûrunda, nâ-zır hazır olduğu halde ve kapudân paşa Dersaadet'de mevcûd olmadığı vakitde yalnız nâzır huzûrunda sergi ferşiyle kalyon-lar halifesi ve Baş Muhasebe'den me'mûr fihrist kâtibi ve me'-

mûrin-i sâire meveûd olarak herkesin yedlerine ulûfesi tamamca teslim olunub, nâ-mevcûda ve özr-i şer'isi olmadıkça sipârîş denilerek kimesneye mevâcib verilmeye. Ve bir taraf-

Gedikli nefer

yazımı

dan tahriri irâde buyrulan gediklu neferâtı kapudân paşa ve nâzır ma'rifetiyle tedârik ve tahrir olun-

dukça ism ve şöreti ve yazıldığı tarih zabt olunub, kapudân-ı müşâr ve nâzır-ı mûmâileyhümânın reyleri inzimâmı ve kal-yonlar halifesi ma'rifetiyle deftere kayd ve ber vech-i muhar-rer üç mahda bir istihkaklarına göre mevâcibleri verile. Ve Tersâne Ruznâmçesi'nde dahil-i icmâl olagelen boya ve kürek ve fener ve tekne ve sâir perakende mühimmât-ı mütefer-

rikadan başka esnafdan ve taşra-

Piyasadan satın

alınacak malzeme

radan mübayaa olunacak til (tel)

ve kendir ve kirbâs ve alât ve keres-

te ve boya ve timur ve seren ve sü-

tun ve sâir lazıme yi nâzır-ı mûmâileyh mübayaa ve ba'dehu mikdâr ve fiyatını mübeyyin tarafından memhûr takrir ile Bâb-ı Âli'ye inhâ eyledikde sâdır olan sûret mûcibince bahası nâzır-ı mûmâileyh ma'rifetiyle hazine-i mezkûreden i'tâ kılına. Ve hazine-i mezkûreden nâzır-ı mûmâileyhin izni ve reyi olmadıkça bilâ sûret Tersâne masârifinden maada ahâr bir mahalle akçe i'tâ kılınmaya. Ve mübayaât-ı mezkûreden başka icârât ve perakende olarak ümenây-ı Tersâne ma'rifetiyle mübayaa ve rü'yet olunagelen mühimmât-ı müteferrika ve masârif-i sâirenin kezâlik nâzır-ı mûmâileyh ma'rifetiyle ka-nun-ı cedid üsûlüne tatbiken mah be mah Tersâne Ruznâm-çesi'nden ihraç olunan icmâl defteri mûcibince akçesi bâ-sû-ret Tersâne Hazinesi'nden i'tâ oluna. Ve icmâl-i ruznâmçe be-her mah ahârında tahrir ve ihraç olununcaya kadar vakt mü-rûr edüb bir ehem maslahata akçe i'tâsı lâzım geldikde Zahî-

Âcil masrafların

nasıl görüleceği

re Hazinesi'nde câri olan kâide ü-zere teshîl-i maslahat için müsta'-cel olan Tersâne masârifini ay ba-

şma te'hir etmeyerek nâzır-ı mûmâileyh memhûr divân tez-keresi tahririyle hazineden ahz ve i'tâ ve ba'de senedi tanzi-minde masraf kayd ettire. Ve senesi hitâmında Baş Muhase-be'den nâzır-ı mûmâileyh maiyyetine me'mûr zimmet halifesi

Mubayaa defteri

olan kâtib on iki aylığı bir yere götürüb, andan başka kaç kıt'a sefâ-in techiz olunmuş ve ne mikdâr til ve kendir ve alât ve mühimmat-ı sâire mübayaa kılınmış ve mevâcib ve zehâir-i sâirenin yekû-nı ne mikdâra bâliğ olmuş ise her bir maddeyi müfredatıyla muhasebe şeklinde hazine hesabı misûllu bir defter edüb ma-sârifin fûrûnihâde ve kusur mevcûdlarmı göstererek tahrir ve nâzır dahi temhir ve Bâb-ı Âli'ye takdim eyliye. Ve Bâb-ı Âli'den dahi huzûr-ı hümâyûna arz ile kezâlik Baş Muhasebe'-ye kayd ve ilm ü haberi verilüb, be-her sene mübayaât ve mev-cûd-ı Tersâne ma'lûm-ı hümâyûn buyrula. Ve donanmay-ı hümâyûn neferâtı ve kapudân ve zabitâna verilecek ta'yi-

Ta'yinat konusu

nât-ı lâzımeden olan erz ve merci-mek ve revgân-ı sâde ve sâir zehâir vakt u zamanıyla mübayaa ve Ter-sâne'de münâsib mahallerde inşâ kılınacak mahzenlere vaz' ile yevmiyye ve mahiyye i'tâ kılunub, telef ve serikdan vikâye oluna. Ve verilügelen ta'yinâtın müfredatıyla defteri tahrir ve mahlûl ve târik-i hizmetleri dâima taharri olunarak maaş ve saiyâne ve ta'yinât-ı mezkû-renin o makule târik-i hizmet olanlara i'tâsmdan mücânebet oluna. Ve hizmetsiz ta'yinât veyahud icâre mahlûl oldukda, recâ ve şefaât ile müstahak olmayana verilmeye. Ve Filibe'den Matbâh-ı Âmire'ye müretteb yigirmi beş bin keyl ocaklık piri-riçden masraf-ı şehriyârî kaleminden verilen musahhah te-zâkir ile bazı zaviyelere ve müstahakkine muayyen olan beş bin keyl veyahûd ziyâde ve noksan her ne mikdâr olur ise fû-rûnihâde kılmub, kusurı Tersâne-i Âmire ta'yinâtma tahsis olunmağla, vezâif-i mezkûre için lâzım gelen pirinci Matbâh-ı Âmire emini olanlara terk ile maadasını vakt ü zamanıyla nâ-zır bulunan zât Filibe'den aynen celb ve Tersâne-i Âmire'ye irâd kayd eyliye. Ve ziyâde lâzım olacak pirinç ve mercimek Mısır cânibinden ve revgân-ı sâde Eflâk ve Boğdan'dan vak-tiyle celb olunmak husûsuna dikkat olunarak sa'y-i mîrî fari-zasına ihtimam kılma. Ve bahası Midillü Mukataası'na mah-sûb olmak şartıyla ocaklık olarak Midüllü'den müretteb olan senevî yigirmi dört bin vakiyye revgan-ı zeyt vakt ü zamanıy-

le mahallinden celb olıhub, nâzır-ı mümâleyh ma'rifetiyle bir münâsib mahalle vaz' ve iktiza ettikçe sarf oluna. Ve kalyon-

lar etmekçi [ekmekçi] başısının

Ekmek ta'yinatı

bir senede Tersâne-i Âmire zâbitâ-nı ve gediklu ve neferâtma ve bazı

berevât ile beheri ikişer yüz dirhem olmak üzere verdiği nân-ı azizin cizye ve avârız ve mukataat mallarından yüz kırk üç bin guruş ocaklığı olub, hesabı rû'yetinde mizan-ı ocaklık elli altmış bin guruş matlûbı zuhûr edegeldiğine nazâran, işbu nân-ı aziz husûsı dikkat olunacak mevaddan oimağla, nâzır-ı mümâileyh bir aralık da zikr olunan etmekçibaşlığın nizâmını ihrâc ve mütalaa ederek vakt ü zamanıyle hmtasını mübayaâ ve cem' ve tarafından mu'temed kimesneler ta'yin ve nümune tutarak nân-ı aziz tabhı husûsunu idare ve rû'yet etdir-diği halde, masârif-i mezkûreden vâfir noksan ile idare oluna-cağı akreb-i zân olmağın, nâzır-ı mümâileyh ol vechile idare-sine dikkat eyliye. Ve el-yevm verilegelen nân-ı aziz kimlere ve ne sened ile verildiği bilinmek için senedâtı olanların se-nedlerine ve olmyanların Kalyonlar Ruznâmçesi'nde olan ka-yıdlarına tatbik kılınarak defter-i müfredâtı tanzim ve me'kel olmuş nâ-be-mahal var ise şerh verilüb mahlûi oldukda ahâra i'tâdan mücânebet oluna. Ve üserâ ve mücrimin ve amele-i Tersâne ve berât ile bazı müstahakkine Tersâne-i Âmire zin-dan fırından verilen nân-ı azizin hmtası Anbâr-ı Âmire'den verilegeymiş ise de, bundan sonra nân-ı mezkûrm hmtasını nâzır-ı mümâileyh râic-i vakt ile bulduğu mahalden iştirâ ve esnây-ı şitâda iktiza eder ise anbardan ta'viz sûretiyle ahz ve temizce etmek tabh etdirüb akçesini Tersâne-i Âmire Hazine-si'nden i'tâ eyliye. Ve Boğaziçi'nde Bebek'de tabh olunan pek-

simadı etmekçibaşı merkum tabh

Peksimet masrafı

edegelmekle, be-her sene ihraç olu-nacak donanmay-ı hümâyûna gö-

re ne mikdâr peksimad tabhı lâzım ise vakt u zamanıyle sâ-bıkları vechile hmtasını tertib ve celb, baha ve masârifî hazi-ne-i mezkûreden i'tâ ve tabhı husûsuna i'tinâ ve dikkat olu-na. Ve mîrî için başka peksimad tabhı iktiza etdikde Baş Def-terdârlar peksimadçı ma'rifetiyle başkaca tabh etdirüb, ma-sârifini mîrî hazinesinden i'tâ eyliye. Ve Gelibolu'da peksimad-

çı Bulgaroğulları ma'rifetleriyle dahi senevî onar bin kantar peksimad tabhı tertib olunagelmekden nâşi, ânın dahi vaktiyle fiyat-ı sâbıkası üzere bahası ve masârifi Tersâne Hazinesi'nden verilerek dakiki tertib ve evâmiri irsâl ve tabh etdirile. Ve işbu şerâit-i müstahsene fi

Bitiş

maa-ba'ad düstûrû'l-amel tutulub, hilâfına hareket vukuundan mücânebet oluna. Ve bundan sonra bu usûlün müteferriâtmdan olarak bazı güne menfaâtlu mevadd dahi hatıra gelür ise, nâzır-ı mümâileyhin inhâ ve takririyle işbu kanun-nâme zeyline dere ve ilhakı câiz ola deyu hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn tanzim olunan kanun-nâme-i hümayûn sûreti bâlâsına işbu kanun-nâme-i hümayûn sûreti Baş Muhasebe'ye ve sâir iktiza eden mahallere kayd olunub, dâima mûcib ve muktezasıyla amel ve hareket olunması husûsuna dikkat olunmak bâbmda sâdır olan fermân-ı âli mûcibince Baş Muhasebe'ye kayd olunmak fermân buyrulmağm, mûcibince kayd olundu. Fi minhü.

III. TERSÂNE HAZİNESİ YASASININ EKİ

Sûret-i hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn.

İşbu kanun-nâme-i hümayûnım ilâ mâşaallahu teâlâ düstûrû'l-amel tutulmak üzere iktiza eden mahallere kayd olunub ve bir vakitde hilâfına cesâret vuku'a gelmeye ; mugâyiri hareket eder olur ise haklarından geline.

Berây-ı husûs-ı kanun-nâme-i hümayûn der nizâm-ı Tersâne-i Âmire ki bâ-hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn müceddeden kanun-nâme tanzim ve ber mûcib-eş amel ve hareket şüde fermûde el-vâki' der sene 1219 ber mûcib-i sûret-i kanun-nâme-i hümayûn ve fermân-ı âli kayd şüde fi 7 Za sene 1219 ve bâ-fermân-ı şerif.

Ehemm-ı umûr-ı cihadiyyeden olan mesâlih-i bahriyyenin min gayr-i teseyyüb ber-vefk-i matlûb tanzim ve rû'yeti

Tersâne Emâneti'nin Ne-
zârete ve müstakîl def-
terdarlığa dönüştüğü

ve fi-maa-ba'ad Tersâne Emâ-
neti lâfzı terkile Tersâne-i Âmire
Nezâreti'ne ricâl-i Devlet-i Aliyye'-
den bir zâtın nasb ve ta'yini İrâd-ı
Cedid-i Hümâyûn misillu başkaca

hazine ve defterdarlık i'tibâriyle umûr-ı me'mûresinde müs-
takilü'r-re'y olarak dahi ü hare ve muhafaza-i edevât ve mü-
himmât ve inşây-ı sefâin ve tahrir-i neferât husûslarında ih-
timam ve dikkat ve bu maslahatlarda erbâbmı istihdama mü-
bâderet eylemesi sûretlerine mütevakkıf idüğü nezd-i ferd-i
hazret-i cihândârıde tebeyyûn etmekden nâşi, Tersâne-i Âmi-
re Hazinesi ve nezâret maddelerine dâir tevsiyk olunan usûl-i
şerâit-i lâzimeye tetimme olmak üzere müteferriât-ı mevâdd-ı

Bu yasanın esas yasa-
ya ek olunduğu

Tersâne-i Âmire için dahi zavâ-
bit-ı etyeh tensis ve tensik olun-
mağla, ba'ad-ezin harf be harf ka-

vânin-i mezkûrenin icrâsına bezl-i makderet ve hilâfından
hazer ve mücânebet oluna. Ve Umûr-ı Bahriyye Nâzırı yani
Şikk-ı Sâlis Defterdârı maiyyetinde İrâd-ı Cedid nizâmı yani
Şikk-ı Sâni Defterdârı misüllü ketebe ve sâir hademe tertib o-

Kalyonlar Kitâbeti
ve mevâcib kâtibi

lunmuş ise dahi, bundan sonra
maslahat teksir etdikçe yalnız Baş-
halife olanlar tahrir-i neferât ve i-

dare-i mevâcib ve ta'yinâta muktedir olamayacağı zâhir ol-
mağla, fi-maa-ba'ad Kalyonlar Kitâbeti topçı ve arabacı ocak-
ları kitâbetlerine tatbiken hâcegândan kâr-güzâr ve kitâbete
kâdir ve sadakat-kâr bir kimesneye tevcih olub, nâzır-ı mü-
mâileyh maiyyetinde istihdam kılma ve hizmetinde kusurı
zuhûr etmediği halde tarih-i tevcihinden üç sene mürûr etme-
dikçe azl olunmaya. Ve bu kâtib Kalyonlar Mevâcibi Kâtibi ta'
biriyle tevcihât defterine kayd olma. Ve Kalyonlar Kâtibi ma-

iiyyetinde Baş-halifeden maada ikin-
ci, üçüncü, yedinci halifeye varm-

Halifeler

ca kalem halifesi olub, lâkin ol-
miktâr kesretli hulefânın lüzûmı

olmamağla, erbâbmıdan olarak Baş-halifelere ikinci ve üçüncü
ve dördüncü mâmiyle üç halife dahi terfik ve maadası ref' olu-
nub, ihraç olunan halifelerin maaş ve avâidleri var ise baş ve

ikinci ve üçüncü ve dördüncü halifelerin kadîmi maaş ve avâ-idlerine zam ve hulefâ-i erbaa-i mezkûre nâzır maiyyetinde iktizasına göre hıdemât-ı lâzımede istihdam kılma. Ve bundan

Denizcilik konularının
artık ikiye ayrıldığı ve
iki elden yürütüleceği

böyle umûr-ı bahriyye iki kısma taksim olunmağla, bir kısmı yani donanmay-ı hümayûnm sefer ve hizada intizam-ı hâlî ve techiz ve

tanzimi ve rûy-i deryada i'mâl ve bi'l-cümle kapudân ve zabî-tân ve neferâtın zabt u rabt ve vakt-ı seferde muharebe ve mukabele vecibesinin kemâ-hiye-hakkıhâ icrâsı ve sefer ve hizada sefâin ve neferâtın hıfz ve idaresi müstakilen kapudân paşalara mahvel ve tefviz olmağla, umûr-ı me'mûrelerin-de vech-i lâyıkı üzere bezl-i makderet edeler. Ve müceddeden müretteb gediklu olarak neferât tanziminde nâzırlar kapu-

Nâzır ile kaptan paşa
arasında iş ve yetki
bölüşümü

dân paşa bulunan zevât ile müzâkere kâidesine riâyet edüb, o husûsda kapudân paşaların dahi rey ve ma'rifeti munzamm ola. Ve kapudân paşalar donanmay-ı hü-

mâyûn ile taşralarda bulundukça Tersâne'de kalan neferât ve zabîtanm zabt u rabt ve idareleri husûslarına nezâret ve kapudân paşalara müteferri' husûsâta vekâlet ve dikkat etmek üzere Umûr-ı Bahriyye Nâzırı olanlar kadîmi vechile kapudân paşa vekili olalar. Ve (...?... karalı) donanmay-ı hümayûn ve Tersâne-i ma'mûrenin bi'l-cümle levâzım ve mühim-mât ve edevâtın tedârik ve tertibî ve kapudânan ve gediklu neferâtın maaş ve ulûfe ve mahiyye ve sâir lâzıme ve bi'l-cümle zahirelerinin tedârik ve i'tâsı ve'l-hâsıl içneden ipliğe varınca bi'l-cümle irâd ve masârifin idâresi müstakilen Tersâne Nâzırı'nın uhde-i ihtimâmına mahvel olmağla, bu husûsda kemâl-i mertebe dikkat eyliye. Ve nâzır-ı mümâileyh saha-i

Gemi yapımı

Tersâne-i Âmire'de inşâsı lâzım gelen envâı sefâini bi'z-zât nezâret ederek inşâ ve ikmâl etdirecek o-

lub, taşralarda inşâsı muktezi olan sefâinin dahi ber-vefk-i merâm inşâsına medâr-ı sühûlet olmak için sâbıkları kayıd-larını görerek tertiblerini tanzim ve erbâbı olan ümenâsmı in-tihâb ve Bâb-ı Âli'ye ifâde ve tefhim birle nasb etdirüb vakt u

zamamyle akçelerini i'tâ ve deryâya nüzûllerinde Tersâne-i Â-mire'ye celb ve âdemlerini techiz ve tetimmeye sa'y ve dikkat eyliye. Ve bunlara dâir sâdır olacak bi'l-cümle sûver ve evâmir nâzır-ı mümâileyhin inhâ ve takririye ısdâr oluna.

**Yeni gediklu
nefer yazını**

Ve donanmay-ı hümâyûna müretteb ge-diklu neferâtı tertibi bi'd-defaât idare birle tanzimine mübâşeret ve şürût-ı ni-zâmları kalemlere kayd olunub, bir kaç bin nefer tahrir olun-muşken hasbe'l-vakt bazı esbâba mebnî vech-i lâıyık üzere idare olunamadığından ekseri müteferrik olub, iktizasına gö-re gediklu neferâtm teksiri lâzım olmağla, mevâcib ve ta'yi-nâtları hadd-i kifâyeye iblâğ olunarak tahrir ve el-yevm mev-cud olan gediklulere ilâve oluna. Şöyle ki : Reis-i evvel ve ser-topî ve kalyon ve baş-hâce olanlara senevi dörder yüz

Maaş ve tayınatlar

ellişer gurus mevâcib ve be-her a-dedi yarımşar vakiyye olmak üzere vakt-i hazaarda yevmiyye dörder a-ded nân-ı aziz, ve reis-i sâni ve bâdbâni-i kalyon olanlara üçer yüz ellişer gurus mevâcib ve yevmiyye üçer aded nân ve bâd-bâni-i anbar ve güverte topçı-başısı ve şurba ve jurnal hâce-leri olanlara üçer yüz kırk beşer gurus mevâcib ve bâdbâni-i anbara üç ve maadaya yevmiyye birer aded nân ve reis-i sâ-lise iki yüz yetmiş beş gurus mevâcib ve yevmiyye iki aded nân ve ser-oda ve ser-aylak ve çavuşân ve vekilharç ve gab-yarlara ikişer yüz otuzar gurus mevâcib ve yevmiyye birer a-ded nân ve rub'lı reise ve ser-dümen ve cebeci-başı olanlara ikişer yüz kırk gurus mevâcib ve fakat rub'lı reislere yevmiy-ye ikişer ve maadaya yevmiyye birer aded nân ve südegobuya iki yüz buçuk gurus mevâcib ve yevmiyye bir aded nân ve kal-yon ağasına iki yüz on altı gurus mevâcib ve yevmiyye bir a-ded nân ve anbariye yüz yetmiş üç gurus mevâcib ve yevmiy-ye bir aded nân ve ser-marangozan ve kalafata sâbıkları mi-süllu yüz elli ikişer ve neferlerine yüz yigirmi dokuz buçuk gurus mevâcib ve yevmiyye birer aded nân verile. Ve seferber olacak sefineye tedârik ve ilâvesi lâzım gelen kethüday-ı dü-men ve kethüday-ı cebelhâne ve çavuş-ı kandil ve varilciye al-tışar aylık yüz on beşer gurus ve imani ve aşçıya kezâlik altı-şar aylık olarak yüz yetmiş üçer gurus ve sümbekiye altı ay-

lık yüz elli gurus ulûfe i'tâ oluna. Ve işbu gediklülerin nân-i azizden maada vakt-i hizada iktiza eden ta'yinâtları vech-i münâsibiyle tanzim kılma. Ve ta'ymât i'tâsı öteden beru vakt-ı hazara münhâsır olmağla, içlerinde seferber olan gediklülerden baş reis ve ikinci ve üçüncü reis ve topçı-başı ve güverte topçı-başısı ve hâce ve gemi ağası ve oda-başısının nân-ı aziz ve ta'yinâtları kat' olunmayub hânelerine i'tâ ve maadasının nân ve ta'ymâtları kat' olunub, muktezi olan kumanyaları nâzır-ı mümâileyh ma'rifetiyle vech-i münâsibi üzere tedârik ve tanzim ve vekilharçlara i'tâ ve teslim oluna. Ve bir kalyona ne mikdâr gediklu ve neferât muktezi ise işbu mahalle müfredâtları defter güne terkıym olunmağla iktiza etdikçe eğerce âna müracaât olunmak lâzım gelür. Ancak, kalyon techizi lâzım geldikde kalyon takımı bu vechile imiş deyu defterin nassma tıbkıyyet olunmayub, fakat sıyak-ı tertibi defter usûlüne tatbik ve gediklu ve neferât adedi kalyonun cesâmet ve zıra' ve toplarına tevfiğ olunmasına gayet dikkat oluna.

Fotokopi I-C : Tersâne Kanunu

Fotokopi I-D : Tersâne Kanunu
382

388